

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 36 (6079) 20 sentyabr 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Prezident Qarabağda açılışlar etdi

Bax:səh-2

Ərdoğan: Türkiyəni global gücə çevirmək üçün çalışırıq

Türkiyəni regional və global
gücə çevirmək üçün çalışırıq.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu
Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib
Ərdoğan Ankarada çıxışı zamanı
deyib.

O bildirib ki, Türkiyə bunun
üçün bütün imkanlardan istifadə
edir: "Üzümüzü Qərbə çevirmişik.
Amma bu, o demək deyil ki,
Şərqlə əlaqələrimizi inkişaf etdir-
məyəcəyik".

Konstitusiyə Məhkəməsi gələn həftəyədək seçkilərə yekun vuracaq

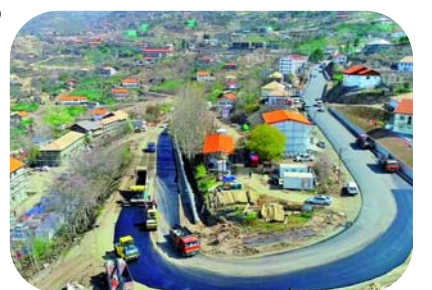
Sentyabrın 1-də Azər-
baycanda növbədənə-
nar parlament seçkiləri
keçirilib. Budəfəki seçki-
lərdə 125 deputat man-
datı uğrunda 990 nami-
zəd mübarizə apardı. İl-
kin nəticələrə uyğun ola-
raq dairələr üzrə lider na-
mizədlər müəyyənləşib.

Adalet.az xəbər verir ki,
Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) sentyabrın 22-dək dairələr
üzrə nəticələri təsdiqləməli və baxılması üçün Konstitusiyə
Məhkəməsinə göndərməlidir. Sentyabrın 16-da MSK seçkilərin
yekunlarının və nəticələrinin təsdiq olunması üçün müvafiq sən-
ədləri Konstitusiyə Məhkəməsinə təqdim edib. Beləliklə, Kon-
stitusiyə Məhkəməsi seçkilərin nəticələrini 26 sentyabr tarixi-
nədək təsdiqləməlidir. Bundan sonra yekun nəticələrə isə Kon-
stitusiyə Məhkəməsi nöqtə qoyacaq. Seçki Məcəlləsinə əsa-
sən, Konstitusiyə Məhkəməsi müvafiq sənədləri aldıqdan son-
ra 10 gün müddətində (yoxlama prosesi tələb etdikdə, həmin
müddət artırıla bilər) Milli Məclisinə seçkilərin yekunlarının və
nəticələrinin yoxlanılaraq təsdiq edilməsi prosesini başa çatdır-
malıdır.

Qeyd edək ki, yaxın günlərdə Konstitusiyə Məhkəməsinin
iclas keçirməsi gözlənilir. Bundan əlavə, seçkilərin yekunları
bütövlükdə təsdiq edilmədikdə, Konstitusiyə Məhkəməsi bu
haqda qərar çıxarır və bu Məcəllənin 145-ci maddəsinə uyğun
olaraq yeni seçkilər təyin edilir.

Gələn il Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 4 milyard manat xərclənəcək

2025-ci ildə
Azərbaycanda
dövlət büdcəsi
xərclərinin 4 mil-
yard manatı və ya-
yud 10,1 %-i işğal-
dan azad olunmuş
ərazilərin yenidən
qurulması və bər-
pası ilə bağlı xərç-
lərin payına düş-
əcək.

Adalet.az bu barədə Maliyyə Nazirliyinə istinadən xəbər
verir. Məlumatla görə, bu, 2024-cü ilin təsdiq olunmuş proq-
nozu ilə müqayisədə 17,6 % azdır.

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Deyir bostanı belləyirdim. Birdən gördüm ki, yerdə 50 qə-
piklik metal pul var. Götürüb cibimə qoydum. Təzədən belle-
məyə davam edirəm. Görürəm yenə 50 qəpiklik pul. Beləcə
düz on dəfə ard-arda.

- Bəlkə xəzinədir?

- Ə, yox ee, sən demə, şalvarımın cibi dəşik imiş.

Türkiyə dünyanın ən böyük PUA təchizatçısı oldu

Türkiyə son illərdəki
uğurlu performansıyla
dünyanın ən böyük
PUA-SPUA (Pilotsuz
Uçuş Aparatı-Silahlı Pi-
lotsuz Uçuş Aparatı)
təchizatçısı oldu.

ABŞ mərkəzli Yeni
Amerika Təhlükəsizlik
Mərkəzi (CNAS) hərbi
SPUA-PUA-ların global

bazarını araşdıran bir hesabat yayımladı. Moli Kempil (Molly
Campbell) tərəfindən hazırlanan hesabatda bildirilir ki, Çin,
Türkiyə və İranın aşağı maliyyəli hərbi dronlar inkişaf etdir-
məsindən sonra İsrail və ABŞ-ın dron bazarındaki hakimiy-
yəti sona çatıb. 2018-ci ildən bəri Çin, Türkiyə və ABŞ üm-
mülkədə 40 fərqli ölkəyə 69 silahlı hərbi PUA satışı həyata
keçirib. Bu satışların 65 faizini Türkiyə reallaşdırarkən, Çin
26 faiz, ABŞ isə yalnız 8 faiz satış edə bilib. 2022-ci ildə 6
yeni ölkə PUA-SPUA tədarük edib və onların hamısı Baykar
tərəfindən istehsal edilən "Bayraktar TB2"lər olub.

Çinin hərbi dron satışları 2014-cü ildə zirvəyə çatdığı hal-
da 2021-ci ilə gəldikdə Türkiyə Çini ötərək dünyanın ən bö-
yük təchizatçısına çevrilib.

Hesabata görə, Liviyada, Dağlıq Qarabağda və Ukrayna-
da döyüş meydanlarında əldə edilən performans və bu uğur-
ların mətbuatda əks-səda olunması Türkiyə hərbi dronlarını
zirvəyə daşıyıb.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Tənhalıq simfoniyası

Bax:səh-8

Nazirlik açıqladı:

Gələn il manatın məzənnəsi...

2025-ci ildə də Azər-
baycanda ABŞ dollarının mə-
zənnəsinin 1,7 manat sə-
viyyəsində qalması proq-
nozlaşdırılır.

Adalet.az bu barədə Ma-
liyyə Nazirliyinə istinadən
xəbər verir.

Xatırladaq ki, ölkədə milli
valyutanın məzənnəsi 2018-
ci il martın 7-dən sabitdir.

"İrəvan və Bakı ilk dəfə dövlətlərarası səviyyədə sənəd imzalayıblar"

Ermənistanla Azər-
baycan ilk dəfə dövlətlərarası
səviyyədə sənəd imzala-
yıblar.

Adalet.az xəbər verir ki,
bunu Ermənistanın baş nazi-
ri Nikol Paşinyan Dünya Er-
məni Sammiti çərçivəsində
panel müzakirəsi zamanı de-
yib.

Baş nazirin sözlərinə görə
bu, Ermənistanın real strategi-
yasının müəyyən nəticəsidir: "Bizim hamımız çoxlu emosi-
yalar yaşadığımız, xüsusən də Təvəş marzının delimitasiyası
nəticəsində.

Proseslə bağlı vaxtı olan və hələ də sualı olan soydaşla-
rımızdan xahiş edərdim ki, Kirantsa getsinlər, Voskepara
getsinlər, ən böyük narahatlığı olan o kəndlərin sakinləri ilə
kəmərlərdən kənar ünsiyyət qursunlar".

Prezident Qarabağda açılışlar etdi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və oğlu Heydər Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam rayonunun Eyvaxanbəyli kəndinin təmələqoyma mərasimində iştirak ediblər.

Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov dövlətimizin başçısına kənddə görülməli işlər barədə məlumat verdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam rayonunun Kəngərli kəndində aparılan bərpa işləri ilə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında müxtəlif təyinatlı ayaqqabıların istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında Elektrik paylayıcı avadanlıqların, elektrik yuvalarının və beton yarımstansiyalarının istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında Avtomatlaşdırma və telemexanika sistemlərinin istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında Divar kağızları istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında Havalandırma, yanğınsöndürmə avadanlıqları və metal məmulatları istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında Dam örtükləri istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam şəhərində İmarət Kompleksinin bərpadan sonra açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam şəhərində "Aghdam City Hotel" in açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam şəhərində "İmarət" stadionunun təməlini qoyub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam rayonunun Xıdırlı kəndində görülən bərpa işləri ilə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam-Əsgəran-Xocalı-Xankəndi avtomobil yolunda aparılan işlərlə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi şəhərində "Bulud" hotelində aparılan təmir-bərpa işləri ilə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi şəhərində Nizami Gəncəvi adına 4 nömrəli tam orta məktəbin təmirdən sonra açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi Dövlət Dram Teatrının binasında görülməli işlərlə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi şəhərində 1 nömrəli körpələrin evi-uşaq bağçasının təmirdən sonra açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi şəhərinin Zəfər meydanında Konqres Mərkəzinin tikintisi ilə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Şuşada Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin bərpadan sonra açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Şuşada Bayraq Meydanının açılışında iştirak edib.

Hikmət Hacıyev: "Ermənistanın sülhlə bağlı təkliflərə 70 gün ərzində cavab verməsi suallar doğurur"

Ermənistan tərəfi əgər sülh müqaviləsinin irəli aparılmasında ciddi irəliləyişlərə və bu məsələdə həqiqətən maraqlıdırsa, təkliflərə 70 gün ərzində cavab verilməsi özlüyündə müəyyən suallar doğurur. Yəni, sülh müqaviləsinin əksər bəndləri üzrə tərəflər arasında müəyyən razılıqlar vardır, amma hələ də aparılmalı olan işlər göz qarşısındadır. Bu, ilk növbədə, Ermənistanın Konstitusiyası ilə əlaqədar olan məsələlərdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev jurnalistlərə müsahibəsində deyib.

"Prezident İlham Əliyev də dəfələrlə vurğulayıb ki, Ermənistanın Konstitusiyasında və digər normativ hüquqi sənədlərində Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına tam şəkildə son qoyulmalıdır. Ermənistanın Konstitusiyasına dəyişikliyi məsələsi onun daxili işi sayılsa da, orada Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının olması, təbii ki, Azərbaycanı na-

rahat edən bir məqamdır", - deyər Hikmət Hacıyev vurğulayıb.

Sülh müqavilələrinin hər hansı bir hökumətlə deyil, xalqla imzalandığını diqqətə çatdıran Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi əlavə edib: "Bizim də gözləntimiz ondan ibarətdir ki, sülh müqaviləsinə nail olunması üçün Ermənistan Konstitusiyasında edilməli olan dəyişikliklər referendum yolu ilə həyata keçirilməlidir. Erməni xalqı da nəhayət ki, öz mövqeyini bildirərək məlum Miatsum, yəni, Qarabağı Ermənistanla birləşdirmək kimi utopik iddialarına, bütün ərazi iddialarına, irtica siyasətinə son qoyulduğunu və Azərbaycanla sülh şəraitində yaşamaq niyyətini konstitusion əsasda ifadə etməlidir və ümumxalq referendumunda öz mövqeyini bildirməlidir. Hesab edirik ki, bundan sonra proses irəliləyəcək daha sürətlə gedəcək".

Nazir ABŞ rəsmisini sülh sazişi üzrə aparılan proses barədə məlumatlandırdı

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisinin müavini Coşua Hakin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Bu barədə Adalet.az-a Xarici İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Görüşdə Azərbaycan və ABŞ arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq məsələləri, habelə postmünaqişə dövründə regional vəziyyət, Azərbaycan və

Ermənistan arasında normalaşma prosesinin perspektivləri müzakirə olunub.

Azərbaycanın cari ildə ev sahibliyi edəcəyi BMT-nin İklim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıqlar çərçivəsində Azərbaycan-ABŞ əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirilib. İkitərəfli münasibətlərdə müsbət dinamikanın yaradılması, əməkdaşlıq perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində sözlərə baxmayaraq, bəzi ABŞ rəsmilərinin qərəzli fikirlərinin ikitərəfli münasibətlərə mənfi təsir etdiyi diqqətə çatdırılıb. Bu xüsusda, 16 sentyabr tarixində Ermənistanın ABŞ-dəki səfirliyində ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin administrator müavini İzobel Koulmanın Azərbaycana qarşı açıqlamalarına istinad edilərək, bu kimi çıxışların Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətsizlik olduğu, ölkəmizin suveren ərazilərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin qanunsuz mövcudluğuna son qoymuş antiterror tədbirləri ilə bağlı faktları təhrif etmək məqsədi daşdığı vurğulanıb.

Görüş zamanı post-münaqişə dövründə bölgədəki vəziyyət, Azərbaycanla Ermənistan arasında normalaşma və sülh sazişi üzrə aparılan proses barədə qarşı tərəfə məlumat verilib. Azərbaycanın Ermənistanla sülh prosesinin əsas elementlərinin təşəbbüskarı kimi bölgədə sülh və sabitliyin bərqərar edilməsində maraqlı tərəf olduğu xatırlanıb. Bölgədəyi mina təhdidləri qeyd edilib, bu istiqamətdə mümkün əməkdaşlıq nəzərdən keçirilib.

Sülh sazişi üzrə danışıqlarda əhəmiyyətli irəliləyişə baxmayaraq, yekun sülh sazişinin imzalanmasına ən ciddi maneənin başda Ermənistan Konstitusiyası olmaqla, bu ölkənin bir sıra hüquqi və siyasi sənədlərində Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının davam etməsi olduğu vurğulanıb. Bundan əlavə, Ermənistanın hərbişəkilənməsi siyasətinin bölgədə sülh və sabitliyə xidmət etmədiyini bildirilib.

Görüşdə, habelə qarşılıqlı maraqlı olan digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İrəvanın Zəngəzur öhdəliyi var, 4 ildir yayılır

Azərbaycan daim bölgədə kommunikasiya xətlərinin açılmasında maraqlı tərəf olub. Üçtərəfli bəyanat çərçivəsində uzun müddət bu prosesin irəliləməsinə səy göstərilib. Ermənistan isə hansısa açıqlamalar vermədən asılı olmayaraq, öz üzərinə bu istiqamətdə müəyyən öhdəliklər götürüb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri XİN-in Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayyan Hacızadə Report-a müsahibəsində deyib.

O bildirib ki, üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndində Ermənistanın hansı öhdəliklərinin olduğu, nəqliyyat əlaqəsi üzrə nəzarətin necə təşkil olunacağı açıq-aydın yazılıb: "Ancaq Azərbaycanın qərbi bölgələrini Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirən kommunikasiyaların açılması məsələsi ilə bağlı Ermənistan yazılı

təsbit olunmuş və imzalanmış öhdəliklərini son 4 ilə yaxın müddətdə yerinə yetirməyib. Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müvafiq infrastruktur, nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsində daim maraqlı olub, bu istiqamətdə işlər görüb və davam etdirir.

Ermənistan tərəfi isə son dörd ildə ancaq bu prosesə maneə törətməyə cəhd göstərib. Bunun mü-

qabilində isə Azərbaycan kommunikasiya layihələrinin açılması üçün alternativ variantların da hazırlanması üzərində çalışıb.

Elə bu fonda Azərbaycanın İran ərazisi vasitəsilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına çıxış imkanını yaradaçaq avtomobil və dəmir yolunun çəkilməsi barədə əldə olunmuş razılıqlar və bu istiqamətdə aparılan işlər bir daha göstərir ki, Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan bölgədə nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafına müsbət töhfə verməkdədir.

Əgər Ermənistan tərəfi həqiqətən də bölgədə kommunikasiyaların açılmasında maraqlıdırsa, üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir. Ermənistan tərəfi göstərdiyi qeyri-konstruktiv mövqe ilə növbəti dəfə özünü təcrid siyasəti apardığını nümayiş etdirir".

Sürücülərə xəbərdarlıq

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi hava şəraiti ilə əlaqədar hərəkət iştirakçılarını müraciət edib.

Müraciətin mətnini təqdim edirik:

"Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin verdiyi məlumata əsasən, sentyabrın 21-dək əsasən bölgələrdə hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, yağış yağacağı, bəzi yerlərdə güclü külək əsəcəyi gözlənilir. Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi verilən xəbərdarlıqla əlaqədar avtomobil yollarında yarıya biləcək qədər qarşısının alınması üçün hərəkət iştirakçılarını müraciət edərək yollarda diqqətli olmağı, yol hərəkəti qaydalarına ciddi riayət etməyi, sürücülərdən yol və meteoroloji şəraiti nəzərə alaraq sürət həddini minimuma endirməyi, nəqliyyat vasitələrinin texniki sazılığını nəzarətdə saxlamağı xahiş edir. Qoşqulu, tentli, uzun ölçülü yük avtomobillərinin sahibləri və sürücüləri küləkli hava şəraitində hərəkətin çətin və təhlükəli olduğunu unutmamalı, daşdıqları yükün qablaşdırılmasına diqqət yetirməlidirlər".

Əli Nağıyev: "İlham Əliyev beynəlxalq tədbirlərin respublikamızda təşkil olunmasına siyasi dəstək verir"

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) təşkilatçılığı ilə 50-yə yaxın ölkənin xüsusi xidmət orqanlarının nümayəndələrinin iştirak etdiyi "Qlobal nəqliyyat şəbəkələrinin təhlükəsizliyinə yönələn müasir çağırışlar" mövzusunda II Bakı Təhlükəsizlik Forumu keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, öncə tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin forumun iştirakçılarna müraciəti səsləndirilmiş, konfransın mövzusunda əhatə edən videomaterial təqdim olunub.

Tədbirdə çıxış edən DTX-nin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev qonaqları salamladıqdan sonra ötən ilin may ayında keçirilmiş və bu il yenidən təşkil olunan Bakı Təhlükəsizlik Forumunun tərəfdaş qurumlar arasında məlumat mübadiləsinin və qarşılıqlı əlaqənin digər sahələri

nin genişləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını bildirmişdir.

Xidmət rəisi Əli Nağıyev həmçinin beynəlxalq terrorçuluqla və bütövlükdə təhlükəsizlik sisteminə təhdid hesab olunan hallarla mübarizədə xüsusi xidmət orqanlarının fəaliyyətinin koordinasiya şəkildə təmin edilməsinin vacibliyini qeyd etməklə, tədbirin ümumi maraq kəsb edən məsələlər ətrafında ölkələrin təhlükəsizlik struktur-

larının müzakirə aparmaları üçün önəmli platforma olduğunu nəzərə çatdırmışdır.

Xidmət rəisi builki forumun COP29 ərəfəsində keçirilməsinin təsadüfi olmadığına diqqət çəkərək, enerji resurslarının daşınmasında istifadə olunan nəqliyyat xətlərini hədəf alan terror-təxribat aktlarının global xarakterli iqtisadi və ekoloji fəlakətlərə səbəb ola biləcəyindən və bu xüsusda birgə səylərin daha da gücləndirilməsinin və ümumi fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılmasının zəruriliyindən danışıbmışdır.

General-polkovnik Əli Nağıyev dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin beynəlxalq aləmdə aktual olan mə-

sələlərə dair tədbirlərin respublikamızda təşkil olunmasına davamlı siyasi dəstək verdiyini vurğulayaraq, bu konfransın global nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin üzleşdiyi risklərlə mübarizədə ortaq yanaşmaların formalaşdırılmasına və fəaliyyət strategiyasının təkmilləşdirilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə etmişdir.

Daha sonra tədbir xarici xüsusi xidmət orqanlarının nümayəndə heyəti rəhbərlərinin mövzu ilə əlaqədar çıxışları ilə öz işini davam etdirmiş, sonda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Bakı Təhlükəsizlik Forumunun Bakıda daimi əsasda fəaliyyət göstərəcək Katibliyinin yaradılmasının iştirakçı ölkələr tərəfindən yekdilliklə dəstəkləndiyi bildirilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu ilə beynəlxalq İctimai Fond arasında memorandum

Heydər Əliyev Fondu və "Zamin" Beynəlxalq İctimai Fondunun nümayəndə heyəti arasında görüş keçirilib. Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov və "Zamin" Beynəlxalq İctimai Fondunun icraçı orqanının rəhbəri Tamilla Əliyeva birgə əməkdaşlıq və həyata keçiriləcək layihələr barədə müzakirə aparıblar.

Adalet.az xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında qarşılıqlı münasibətlər, dövlət səviyyəsində yüksək səviyyəli əlaqələrə hər iki ölkənin qeyri-hökumət təşkilatı kimi Heydər Əliyev Fondu və "Zamin" Fondunun verəcəyi töhfə diqqət mərkəzində olub.

Həmçinin təhsil, səhiyyə və mədəniyyət sahəsində gələcək birgə fəaliyyət nəzərdən keçirilib, iki ölkə gənclərinin təcrübə mübadilələri, qarşılıqlı səfərləri müzakirə olunub.

Azərbaycanın bu ilin noyabr ayında ev sahibliyi edəcəyi COP29 çərçivəsində "Zamin" Fondu ilə əməkdaşlıq da diqqət mərkəzində olub.

Görüş zamanı Heydər Əliyev Fondu ilə "Zamin" Beynəlxalq İctimai Fondunun arasında gələcək əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

Qeyd edək ki, "Zamin" Fondu Özbəkistanın dayanıqlı inkişafı və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə dəstək göstərilməsi, ətraf mühit sahələrində və sosial sahədə layihələr həyata keçirir.

"Azərbaycanla hərbi müttəfiqlik güclənərək davam edir"

Bakının işğaldan azad edilməsi günü Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının əsas təməllərindədir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyənin milli müdafiə nazirinin müavini Şüay Alpay Bakının işğaldan azad edilməsinin 106-cı ildönümü ilə bağlı Ankarada keçirilən "Qafqaz İslam Ordusu və Ənvər Paşa" adlı tədbirdən sonra "Report"un Ankara bürosuna açıqlamasında bildiriib.

Ş.Alpay əslən azərbaycanlı olduğunu, babası Gəncə üsyanının fəali Qaçq Məmmədqasımın 1920-ci ildə bolşeviklərə qarşı döyüşdüyünü qeyd edib.

Nazir müavini deyib ki, Bakının işğaldan azad edilməsi günü onun üçün də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir: "15 sentyabr bizim üçün çox özəl və önəmli bir gündür. Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin hazırda daha da möhkəmlənməsinin, müttəfiqlik səviyyəsinə gəlməsinin əsasını məhz bu cür tarixi günlər qoyub. Başda Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Ənvər Paşa, Nuru Paşa, eləcə də adını qürurla səsləndirdiyim babam Məmmədqasım olmaqla Azərbaycanın müstəqilliyi üçün həyatlarını fəda edən bütün qəhrəmanları rəhmətlə anıram". Ş.Alpay vurğulayıb ki, Türkiyə-Azərbaycan dostluğu, eləcə də hərbi müttəfiqliyi güclənərək davam edir:

"Tək niyyətimiz odur ki, Türkiyə-Azərbaycan dostluğu daimi və əbədi olsun. Bunun üçün əsaslı tarixi bilgilərə sahib olmaq önəmlidir. Mən iftixarla və inamla deyə bilərəm ki, sağlam əlaqələrə malik olan keçmişimizi gələcəyimizə daşıyan bilikli, məlumatlı, sağlam düşüncəli gənclərimiz var".

Türkiyədə "Mossad"la əlaqəli olan şəxslər həbs edildi

İsrail kəşfiyyatı "Mossad"la bağlı 56 nəfər türkiyədə məhkəmə qarşısına çıxıb: onlardan 37-si həbs edilib, 19-u azadlığa çıxıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "CNN Türk" telekanalı məlumat yayıb.

"İsrail kəşfiyyatının xeyrinə casusluqda günahlandırılan cəmi 56 müttəhimin mühakimə olunduğu işdə iki nəfərin hər biri "casusluq məqsədilə qadağan olunmuş məlumatları əldə etmək" ittihamı ilə 8 il 4 ay həbs cəzasına məhkum edilib, daha 35 müttəhim hər biri 6 il 8 ay müddətində azadlıqdan məhrum edilib", - telekanal məlumatda qeyd olunub.

COP29 zamanı Bakıda optimallaşdırılmış nəqliyyat sxemi tətbiq ediləcək

Bu ilin 11-22 noyabr tarixlərində Bakıda keçiriləcək COP29 konfransına müxtəlif ölkələrdən minlərlə ziyarətçinin səfər edəcəyi nəzərə alınaraq, COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti, Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi və Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi idarəsi tərəfindən optimallaşdırılmış nəqliyyat sxeminin tətbiqi üzrə müvafiq işlər davam etdirilir.

COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətindən Adalet.az-a bildirilib ki, böyük ziyarətçi axınının effektiv şəkildə idarə edilməsi, eləcə də konfrans tarixlərində paytaxtda qonaqların və şəhər sakinlərinin rahat hərəkətinin təmin edilməsi məqsədilə icrası planlaşdırılan tədbirlər çərçivəsində Bakı şəhərinin bir sıra mərkəzi küçələrində xüsusi COP29 nəqliyyat zolaqlarının salınmasına başlanılıb.

COP29 loqosunu əks etdirməklə işarələnən bu zolaqlar sürətli və fasiləsiz hərəkətin təmin edilməsi məqsədilə tədbir nəqliyyatı üçün ayrılıb.

Konfrans zamanı həmin zolaqlardan yalnız ictimai nəqliyyat vasitələri və tədbirə əlaqədar xüsusi icazələrə sahib olan nəqliyyat vasitələri istifadə edəcək. Konfransa qədər müvafiq yol nişanları quraşdırılmayan zolaqlardan bütün nəqliyyat vasitələri istifadə edə bilər.

Bundan əlavə, konfrans zamanı şəhərin müxtəlif

əsas hissələrində ümumilikdə 14 nəqliyyat qovşağının təşkil edilməsi planlaşdırılıb. Tədbir məkanı olan Bakı Stadionunun yerləşməsi, şəhərin metrostansiya xəritəsi, otel və yaşayış komplekslərinin sıx yerləşdiyi ərazilər və digər amillər nəzərə alınaraq planlaşdırılan nəqliyyat qovşaqları şəbəkəsi müxtəlif marşrut və nəqliyyat sxemlərini özündə ehtiva edəcək. Sxemlər barədə hərəkət iştirakçıları davamlı olaraq məlumatlandırılacaq.

Belə ki, bu qovşaqların strateji yerləşməsi istər qonaqların, istərsə də şəhər sakinlərinin müxtəlif növ nəqliyyat vasitələrinə rahat və maneəsiz çıxışını və təyinat nöqtəsinə rahat çatmaları üçün sərf edilən zamanı minimallaşdıracaq. Təyin olunacaq əhatəli nəqliyyat marşrutları üzrə tədbir əməliyyatlarının səmərəli təşkili üçün yüzlərlə taksi və 400-ə yaxın avtobus, o cümlədən ekspress ictimai avtobuslar, xüsusi "konfrans avtobusları" və "hava limanı avtobusları"nın hərəkəti təşkil edilərək müntəzəm sərnişindəşmə xidməti icra olunacaq. Nəqliyyat sxeminin tətbiqində əsas amillərdən biri də tədbirin keçiriləcəyi tarixlərdə vətəndaşların şəxsi avtomobillərindən istifadəni minimuma endirilməsi məqsədilə əlçatan və rahat alternativlərin təmin edilməsidir.

Azərbaycanda inflyasiyanı artıracaq risklər açıqlandı

Azərbaycanda inflyasiyanın xarici fonu ümumilikdə sabitdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) açıqlamasında bildirilir.

Məlumatla görə, avqust-sentyabr aylarında illik inflyasiya yüksəlsə də, hədəf diapazonu (4±2%) daxilində olub. Belə ki, 2024-cü ilin avqust ayında 12 aylıq inflyasiya 3,5 %, ərzaq malları üzrə inflyasiya 3 %, qeyri-ərzaq malları üzrə 1,8 %, xidmətlər üzrə 5,6 % təşkil edib. İllik baza inflyasiya isə 2,4 %

olub. "Bu dövrdə manatın nominal effektiv məzənnəsinin (2024-cü ilin 8 ayında 2,8 %) bahalaşması idxal inflyasiyasının azalmasına əlavə töhfə verib. Uçot dərəcəsi ilə bağlı ötən iclasdan bəri inflyasiya-

nin risk balansında əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verməyib. Tərəfdaş ölkələrdə inflyasiyanın və dünya bazasında əmtəə qiymətlərinin dəyişkənliyi başlıca xarici inflyasiya riski hesab olunmaqdadır.

Aparıcı iqtisadiyyatlarda monetar şərait sərt olaraq qalır. Lakin dünyada inflyasiya təzyiqlərinin azalması şə-

raitində aparıcı ölkələrdə mərkəzi bankların faizləri tədricən azaldacağı ehtimalı yüksəlir. Inflyasiyanı artıracaq daxili risk faktorlarına isə xərc amillərinin aktivləşməsi, habelə büdcə xərclərinin artımı (cari ilin 8 ayında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 8,3 %) və kredit qoyuluşlarının genişlənməsi vasitəsilə məcmu tələbin izafi artımı aiddir. Son 1 ildə bank sisteminin kredit portfeli 19,5 %, o cümlədən biznes kredit portfeli isə 18,4 % artıb", - rəsmi məlumatda qeyd olunub.

Xəbər verdiyimiz kimi, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan IV Kırım Platforması Sammitində yayımlanan videomüraciətində Kırımın ilhaqını tanımadıqlarını və bu ərazinin Ukraynaya qaytarılmalı olduğunu bildirmişdi.

Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov vaxt itirmədən Ərdoğanın məlum fikrinə mövqə bildirmişdi: "Kırımın kimə aid olması mövzusu Rusiya ilə Türkiyə arasında fikir ayrılıqları kateqoriyasına aiddir. Rusiya öz nöqteyi-nəzərini izah etmək cəhdlərindən əl çəkmir. Burada bizim fikirlərimiz fərqlənir, eyni zamanda, öz nöqteyi-nəzərimizi, mövqeyimizi izah etmək üçün məqsədyönlü cəhdlərimizdən əl çəkməmişik. Ümid edirik ki, zaman keçdikcə bu, Ankaraya bizi daha yaxşı başa düşməyə, dəlillərimizi anlamağa və razılaşmağa imkan verəcək".

Adalet.az xəbər verir ki, Peskovun açıqlası Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri üzrə baş direktoru Basat Öztürkü hərəkətə gətirib. Öztürk açıqlamasında bildirib ki, Türkiyə Ukraynadakı müharibəni mümkün qədər tez bitirməyə çalışır. Bunun üçün Ankara Ukraynanın maraqlarını nəzərə alaraq sülh danışıqlarından istifadə etməyi təklif edir.

Türkiyə və Rusiya arasında Kırım "duello"suz: "Onlar bizim qardaş və bacılarımızdır"

Öztürk qeyd edib ki, Türkiyə tərəddüd etmədən Ukraynanı dəstəkləyir. Eyni zamanda o, bu dəstəyin təkəcə Kırım tatarlarının problemi ilə bağlı olmadığını vurğulayıb: "Biz Ukrayna xalqını da öz qardaş və bacılarımız hesab edirik, ona görə də mən heçqədən də bütün qəlbimizlə onlara qayğı göstəririk". Türkiyənin məsul şəxsi onu da qeyd edib ki, müharibənin sonunu sülh danışıqlarında axtarmaq lazımdır: "Heç bir müharibədə sülhün əldə olunması şəraitində təbii ki, Ukrayna xalqının qanuni maraqlarına hörmət edilməlidir. Amma bunu da başa düşməliyik. Bu sülh danışıqlarında balanslaşdırılmış nəticə əldə etməliyik".

Qeyd edək ki, Rusiya Prezidenti Vladimir 1954-cü ildə Xruşşov faktiki olaraq Ukraynaya RSFSR-in tərkibində olan Kırımı verdiyini iddia edib, SSRİ tərkibindəki respublikaların sərhədləri proletar zərurətindən irəli gələrək özbaşına bölündüyünü deyib, amma bir çox ölkələr bu fikirlə razılaşmır.

Hətta Tehran və Moskvanın əlaqələri olduğuna baxmayaraq, İran Kırımın, eləcə də Donetsk və Luqanskin Rusiyanın tərkibinə daxil olmasını tanımır.

Xatırladıq ki, 1441-ci ildə Girey nəslindən Hacı xan Kırım xanlığı qurdu. Lakin 1475-də xan I Məngli Gərayın İstanbulda girov saxlanması sonradan xanlığın Osmanlı imperiyasından asılılığa düşdü. 1783-də Rusiya Kırımı istila edir və xanlığın mövcudluğuna son qoyur. Yüz minlərlə Kırım tatarı yarımadağı tərk edib Türkiyəyə köçdü. Beləliklə, bu xalq Kırım əhəmiyyətli etnik çoxluqdan etnik azlığa döndü.

İlk Sovet illərində Kırım muxtariyyət əldə etdi. 1941-ci ildə Kırım nasist hücumuna məruz qaldı və 1944-də işğalçılardan azad edildi. Muxtariyyət statusuna baxmayaraq, 1944-cü ildə yarımadağın demək olar ki, bütün Kırım tatarı, həmçinin yunan, bolqar, türk, erməni, italyan, azərbaycanlı, çərkez əhalisi hakimiyyət tərəfindən Mərkəzi Asiyaya sürgün edildi. 1945-də Kırımın muxtariyyəti ləğv olundu.

Əntiqə Rəşid

Gəncə şəhərində qısamüddətli Koreya dili və mədəniyyəti proqramı uğurla yekunlaşıb

Bakı Mühəndislik Universiteti və Koreyanın İNHA Universitetinin birgə əməkdaşlığı ilə fəaliyyət göstərən Xırdalan Seconq İnstitutunun təşkil etdiyi "Gəncə şəhəri qısamüddətli Koreya dili və mədəniyyəti proqramı" uğurla yekunlaşıb. Xəzər Təhsil Mərkəzində təşkil olunan dərslər 23 iyuldan 4 sentyabra kimi həftədə 2 dəfə olmaqla 7 həftə davam edib və tələbələr Koreya dili, Koreya mədəniyyətinə olan maraqlarını daha da artırıb.

Proqram çərçivəsində dərslərdə Gəncə şəhərində yaşayan tələbələrə yanaşı müxtəlif yaş qruplarından 25 nəfər iştirak edib və Koreya dilinin təməl söz və ifadələri, Koreya əlifbası və mədəniyyəti haqqında əsas biliklərə yiyələniblər. İştirakçılar həmçinin koreyalı müəllimlə birgə Koreya dili bacarıqlarını möhkəmləndirmək şansı əldə ediblər.

Seconq İnstitutu Koreyanın Mədəniyyət-İdman Nazirliyinin nəzdində Koreya dili və mədəniyyətini tədris edən təhsil ocağıdır və dünyanın 85 ölkəsində 248 şöbəsi fəaliyyət göstərməkdədir.

İnstitut hər il dərslər nəticələri yüksək olan iştirakçılara Koreyada təhsil almaq imkanı yaradaraq Koreya mədəniyyətini dünyaya tanıdır.

Hazırda Azərbaycanda Bakı Seconq İnstitutu və Xırdalan Seconq İnstitutu olmaqla 2

şöbə fəaliyyət göstərir. Bu şöbələr Koreya və Azərbaycan arasında mədəniyyət əlaqələri və təhsil əməkdaşlığının gücləndirilməsində mühüm rol oynayır. "Gəncə şəhəri qısamüddətli Koreya dili və mədəniyyəti proqramı" da öz növbəsində iki ölkə arasında dostluq münasibətlerini gücləndirilməsinə töhfə verib, Koreya dili və mədəniyyətinə olan marağın artmasında əhəmiyyətli rol oynayıb.

İlahə HAQVERDİYEVA

"İki gündür bir neçə ali təhsil müəssisəsinin auditoriyalarında tədqiqat məqsədli müşahidələr aparıram. Ortaya çıxan mənzərə odur ki, son illərdə oğlan tələbələrini ali təhsil müəssisələrinə, xüsusilə də müəyyən ixtisaslara qəbulunda əhəmiyyətli bir azalma müşahidə olunur".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib. O bildirib ki, bu azalma yalnız Azərbaycanda deyil, həm də bir çox digər ölkələrdə nəzərə çarpır:

"Bu tendensiya xüsusilə sosial elmlər, hüquq və təhsil kimi sahələrdə daha aydın görünür.

Lakin mühəndislik, texnologiya və təbii elmlər sahələrində oğlan tələbələrini sayı nisbətən sabit qalsa da, bu sahələrdə də gender balansının dəyişdiyi müşahidə olunur. Bəzi ixtisaslarda, xüsusilə hüquq, pedaqogika və sosial elmlərdə, iş imkanlarının məhdudlaşması oğlan tələbələrini bu sahələrdən uzaqlaşdırmağa səbəb ola bilər. Əksinə, texnolo-

tendensiya, xüsusilə təhsilin qlobal səviyyədə struktur dəyişiklikləri ilə əlaqədardır. Beynəlxalq miqyasda da bu tendensiyalar oxşardır. ABŞ və Avropada hüquq və təhsil kimi sahələrdə qadınların üstünlük təşkil etdiyi, texnologiya və mühəndislik sahələrində isə oğlanların üstünlük təşkil etdiyi görünür. Bununla belə, bir çox ölkələrdə gender bərabərliyini təmin etmək üçün tədbirlər görməyə çalışır və oğlanları sosial elmlərə, qızları isə STEM

"Oğlan tələbələrini bəzi ixtisaslara qəbulda azalması ciddi problemlərə yol açır"

giya və mühəndislik sahələri iş imkanları ilə daha çox cəlbəedici görünür. Hüquq, təhsil və bənzər sahələr tarixi olaraq qadınlarla daha çox əlaqələndirilir. Bu, oğlan tələbələrini bu sahələrdə az təmsil olunmasına səbəb ola bilər.

Qadınlar bu sahələrə daha çox yönəldiyi halda, oğlanlar mühəndislik və ya texniki sahələrə üstünlük verirlər. Təhsil sistemindəki dəyişikliklər və erkən yaşlardan bəri oğlan və qız tələbələr arasında fərqli motivasiya və yönləndirmələr, ixtisas seçimlərinə təsir edə bilər. Məktəbdə və ailədə təhsil üzrə yüksək nailiyyət göstənilənləri də qızların daha çox akademik sahələrə maraq göstərməsinə səbəb olur".

Ekspert qeyd edib ki, azalma hüquq, sosial elmlər və təhsildə olduğu halda, mühəndislik, informasiya texnologiyaları (IT), kompüter elmləri kimi sahələrdə oğlan tələbələr arasında artım var:

"Qlobal miqyasda da STEM (elm, texnologiya, mühəndislik, riyaziyyat) sahələrinə maraq artıb və bu sahələr daha çox oğlan tələbələrini cəlb edir. Müqayisə etdikdə, 1990-2000-ci illərdə oğlan tələbələr hüquq, sosial elmlər və iqtisadiyyat kimi sahələrdə daha çox təmsil olunurdu. Lakin son onillikdə bu balans dəyişib, oğlanlar daha çox texniki və praktiki yönümlü ixtisaslara yönəliblər. Bu

sahələrinə yönləndirmək üçün proqramlar həyata keçirir".

K.Əsədov vurğulayıb ki, hüquq, təhsil və sosial elmlərdə oğlanların azalması bu sahələrdə gender balansının pozulmasına və gələcəkdə kişi mütəxəssislərin çatışmazlığına səbəb ola bilər:

"Bu tendensiya ixtisaslar üzrə qeyri-bərabərliyin artmasına gətirib çıxara bilər. Sosial elmlər və təhsil kimi sahələrdə qadınlar dominant olduqda, texnologiya və mühəndislik kimi sahələrdə kişilərin üstünlük təşkil etməsi iş dünyasında gender stereotiplərini gücləndirir. Eşgər oğlanlar bu sahələrdə az təmsil olunarsa, uzunmüddətli sosial və iqtisadi təsirlər ortaya çıxır. Xüsusilə hüquq sahəsində kişi hüquqşünasların çatışmazlığı bu sahədə iş bazarında problemlərə səbəb ola bilər. Beləliklə, son illər oğlan tələbələrini bəzi ixtisaslara qəbulunda azalma bir çox faktorlardan qaynaqlanır və bu tendensiyanın davam etməsi ciddi problemlərə yol açır. Gender balansının qorunması və oğlanların sosial elmlər, hüquq və təhsil kimi sahələrə daha çox cəlb edilməsi üçün təşəbbüslər artırılmalıdır. Bu, yalnız iş bazarında deyil, həm də cəmiyyətin müxtəlif sahələrində bərabər təmsilçiliyin təmin edilməsinə kömək edəcək".

Dubayda uçan taksilər istifadəyə veriləcək

2026-cı ilin əvvəlində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində uçan taksilər istifadəyə veriləcək.

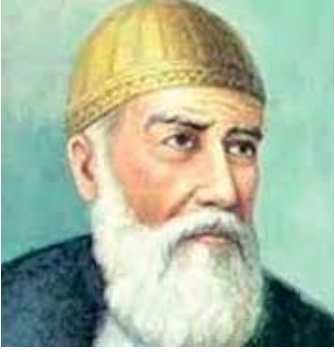
Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Dubayın nəqliyyat və avtomobil yolları idarəsinin (RTA) nəqliyyat texnologiyaları departamentinin direktoru Xalid Əl Avadi məlumat verib.

"2026-cı ilin birinci rübündə uçan taksidən istifadəni işə salmaq planımız var. Hazırda ABS-in "Joby Aviation" kompaniyası ilə avtomobilin si-

naqları və sertifikatlaşdırılması üzərində işləyirik. Eyni zamanda, Böyük Britaniyanın "Skyports" kompaniyası ilə birlikdə "şaşqılı liman" stansiyasının layihələndirilməsinə başlayırıq", - deyərək bildirib. Məmurun sözlərinə görə, Dubayda taksilər üçün "dörd şaşqılı" hava limanının tikintisi planlaşdırılır.

Onlardan ikisi 2026-cı ilin əvvəlində istifadəyə veriləcək. Hava taksiləri üçün infrastruktur obyektləri ilə yanaşı, monitoring və mühafizə xidməti də qurulacaq. "General Motors" kompaniyası ilə birgə hazırlanan pilotsuz taksilərə gəlincə, onlar Dubayda 2025-ci ildə fəaliyyətə başlayacaq. Hazırda pilotsuz taksilər sınaq mərhələsindədir.

"2035-ci ilədək Dubayda bütün taksilərinin elektrikli olması planlaşdırılır. 2050-ci ilədək isə bütün avtobus parkı da elektrikle işləyən avtobuslardan ibarət olacaq", - deyərək Xalid Əl Avadi əlavə edib.

BAYAT

№ 22 (882)

Ələkbər Salahzadə

AXŞAM

Qanadlara qondu axşam-yordu, yordu quşları. Yarpaqlara qondu axşam - silkeləyin ağacları!

Küləklər axşam daşdı, küləklər yavaşıdı. Axşam, axşam... Qüdrətinə mat qalıb öz yerində dondu axşam. Gülüşlərin, sədaların üzərində dondu axşam.

Adamlar, adamlar... Çıraqları gur yandırır işığını itələdi, - Kölgələri qapılardan itələdi. Axşamüstü axşam üstə atam çəkc vurdu, anam paltar ütülədi.

Biz əl verib görüşəndə axşam sanki sıxılırdı, çirpınırdı əlimizdə!..

Yarpaqlara qondu axşam - silkeləyin ağacları!

BEŞ YARPAQ

Kürəmiz bir vaxt çoxyarpaqmış, dünən altı yarpaqdı kürəmiz. Bu gün beşçə yarpaq qurumuz var.

Beş yarpaq körpəmiz var, Beş yarpaq cavanımız. Beş yarpaq həzin qocamız, Beş yarpaq qarımız var...

Bir yarpaq qitəmiz - buz yorğanda sətəlcəm; ölü yatır kürəmizin dibində. Dirə yatır alimlərin fikrində.

Beş yarpaq qitəmiz yaşayır Dünyanın budağında, - Beş qitə sabahımız, beş qitə ümidimiz, beş qitə torpağımız, beş qitə yarpağımız; yaşılına daraşır raketlər... Dünən altı yarpaq vardı ağacımızda, bu gün - beş.

QAR

Elə bil gün o gün, qar o qar, haradasan? O günə qar yağar, o qara qar yağar - şığıyar qara qar.

Qar o qar, Yağar ha, ha yağar, o saça, kirpiyə qar yağar, ağarar, ağarar, haradasan? Söyüdlər qaradı, haradasan? Saçları ağara-ağara yayda da düşərəm o qara. Qurudu, yerində qurudu, dayanıb qapıda o qara qarğıyar bir qar - haradasan? Qar o qar, baxaram, gözlərim ağrıyar, izlərim qar altından çıxırar, çıxırar. Çığırar - çığırmaz üstünə qar yağar, qar yağar o qara, o günə qar yağar - haradasan?!

MƏNSİZ GECƏ

Ulduzları mürgü döyən sakit, heysiz bir gecədi. Ay hardasa itib-batib, yoxsa göysüz bir gecədi.

Öz-özünə axır keçir, qədim, nəfis bir gecədi. Bir az xəfə, bir az qəfəs tənəfnəfəs bir gecədi.

Nə yaxşı ki, sonsuz deyil, uzun, ensiz bir gecədi. Bir az həzin, bir az qərib, sanki mənsiz bir gecədi

BİR DƏ GÖRDÜN

Bir də gördün beşikdi adam, bir də gördün bəbədi. Bir də gördün uşaqdı adam, bir də gördün babadı.

Bir də gördün oğuldu adın, bir də gördün atadı. Bir də gördün yox oldu adam, bir də gördün fotodu.

Bir də gördün oddu adam, bir də gördün ot oldu Bir də gördün adamdı adam, bir də gördün ad oldu

GƏLƏCƏK

Nə bilirsen, dar günündə o gələcək, bu gələcək? Ağladığıca gözlərindən göz yaş yox, su gələcək.

Yalayacaq su üzünü. o üzünü, bu üzünü. Ağla, ağla yu üzünü, ömrün boyu yu, gələcək

Bircə-bircə sal yadına bir günahın düş oduna Alışdığıca fəryadına "qa" deməmiş qu gələcək.

Dolan çölü-biyabanı axtar onu, ara bunu. Gözlə, sınıq arabani aparmağa "TU" gələcək

AĞLAYIR

Yenə də mi bu dünyaya uşaq gələndə ağlayır? Hardan hara gəldiyini bir gün biləndə ağlayır.

Tanıdıqca sol-sağını qaralır da tez-tez qanı Görür - bir dostu soğanı yarı böləndə ağlayır.

Güləyən hər yandan gülür, ağlayan var sonda gülür. Kimi ağlayanda gülür, kimi güləndə ağlayır

TƏMAS

Ona ağrıyırısan, buna yanırısan, yanıb yanaşırsan, yaralanırsan. Nəyi dindirirsən, simə toxunursan yaralanırsan; niyə dindirirsən, kimə toxunursan - yaralanırsan?

Bir kəlmə kəsməmiş peşman olursan, pisə pis deməmiş düşmən olursan, bomboz qəzəbindən qaralanırsan, ən azı yüz ağac aralanırsan.

Toxa toxunmamış acı anırsan, aca acıyarkən yaralanırsan. Amandı, dəymə "tok"a qorxusu yox - toxun yoxa!

DÜZƏLMƏDİ

Gözlədim - Bu dünya düzələ bəlkə, Otuzumda düzəlmədi. Otuz yazı otuz qışa Uduzumd da düzəlmədi Döz, dedim, Bu dünya bəlkə düzələ; Yolum boyu düz getməyə Bir yerində düzəlmədi. Qırxımda düzəlmədi, Qırx birimdə düzəlmədi. Yüz dedim, Bircə gün düzələ bəlkə, Düz ilə, doğruyla düz gələ bəlkə; əyildi ki, əyildi, əllimdə də düzəlmədi. Bildim, bala, düzəlmədi, Qaldım, baba, düzəlmədi, Öldüm, dədə, düzəlmədi!..

BİZİM KİMİMİZ VAR VƏTƏNDƏN AYRI

Yaxını sınıdıq, dostu tanıdıq, sözü, kimimiz var Vətəndən ayrı? Yenə öz odumuz, öz ocağımız, közüm, kimimiz var Vətəndən ayrı?

İtməz vaxt içində yaxın uzağım, Midiya sorağım, Qəbələ çağım... O taylı- bu taylı təkmisən, dağım, düzüm, kimimiz var Vətəndən ayrı?

Çayım, dənizin var, qayan var, daşım, qülle zirvələrdə çatılan qaşım. Şahdağda taxtamı çıxmısan, qışım, yazım, kimimiz var Vətəndən ayrı?

Naxçıvan nağıldan çıxsa qarşına! Tikil Qarabağın hər qarışına! Yumulma bu yurdun bir qırışına, Gözüm, kimimiz var Vətəndən ayrı?

Yaxınım, uzağa niyə yollanım, yapma saqqalımı özüm yolanim... Dünyanın yiyəsi çıxar yalanım, düzüm, kimimiz var Vətəndən ayrı?

Zərdüşt məşəlimiz, Babək odumuz, Nizami, Füzuli ulu adımız! Cavanşir, Xətai qol-qanadımız, Nəsimi zirvəmiz, Sabir qatımız... bizim kimimiz var Vətəndən ayrı?

QAN

O güllə yağmurunda onlar düşdülər oda. Mən də öl bilərdim o gecə, sən də, o da. Mən qala-qala, sən dura-dura onlar şəhid oldular, onlar gəldilər bura! Bu yurdun bir çağında hamıdan çox yandılar. Olsa-olsa sağ qaldıq biz, ömrü onlar qazandılar. Onlar öldülər, ölməz oldular, bildik. Onlar öldülər, onlar, bizsə öldük-dirildik... Sən də öl bilərdin o gecə, Mən də, o da.

Vətən oğul deyəndə onlar düşəcək yada. Mən ölmədim, sən ölmədin, onlar öldü. Bəlkə bəxt onların üzünə güldü? Necə gəldi o gecə! O gecə o gün gəldi. Vətənin damarına onların qanı uyğun gəldi!..

MƏN BÖLDÜM BU DÜNYANI

Mən böldüm bu dünyanı; yaxşısını seçdim, ayırdım yamanından. Qoymadım əyrisini düz bir ayrısının keçə yanından.

Mən böldüm bu dünyanı; haram kefləri vardı, halalca ağrısı xoş gəldi mənə. Yalanından-palanından doğrusu xoş gəldi mənə.

Mən böldüm bu dünyanı; ağına ağ dedim, qarasına qara. Bütövünü bütöv gördüm, parasını para.

Mən böldüm bu dünyanı; ölkəsini bölmədim, dərdini böldüm, sevincini böldüm. Düşməni düşmən, dostunu dost bildim-mən böldüm bu dünyanı!

Bu axşam mən qəribəm; qəribədən qəribə. Səhər sanki Şərqdə idim, indi də üz Qərbə.

Sozalmışam, saralmışam, bənzəyirəm qüruba. Bir obayam - yazı solmuş, payıza qər q bir oba.

Xəyalları sınıq, qırıq, içimdə bir xaraba. Atları atıb getmiş arabayam, araba.

Bu axşam - həm qəribəm, həm də bir az qəribə; Səhər üzü gündoğana, axşam isə qüruba...

Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

№ 35 (2409) 20 sentyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Deyirlər ki, dünyada ən şirin şey azadlıqdır. Azadlıq olmayan yerdə insan heç vaxt özünü sakit, rahat, normal hiss edə bilməz. Ən azından ona görə ki, narahat və həddindən çox çiyində yükü olan insanlar bunu hamıdan yaxşı bilirlər. Yaxşı bilirlər ki, istənilən yerdə, istənilən məqamda insana hava və su kimi azadlıq lazımdır. Və bu azadlıq da heç də birdən-birə asanlıqla əldə edilmir. Asanlıqla əldə etmək üçün isə demokratik, hüquqi və sivil bir dövlət yaradılmalıdır.

asan məsələ deyildi. Çünki birdən-birə totalitar rejimdən demokratik sistemə keçmək elə də asan deyildi. Bütün bunlar isə onu deməyə əsas verirdi ki, Azərbaycanda çox böyük demokratik proseslər, yenidənqurma və dünyəvi dəyərlərə xidmət edən addımlar atılırdı. Bu addımları isə xalqın tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gələn Ulu Öndər Heydər Əliyev gerçəkləşdirirdi.

Digər respublikalarla müqayisədə Azərbaycanda Heydər Əliyev hakimiyyətə gələnən vəziyyət daha mürəkkəb idi. Elə bu mürəkkəb vəziyyətdə

DÜŞÜNCƏ AZADLIĞI OLAN YERDƏ..

Heç kimə sirr deyil ki, Azərbaycan da uzun illər SSRİ kimi böyük bir dövlətin tərkibində olub.

Düzdür, respublikamız o 70 ildə müəyyən irəliləyişlər və uğurlar əldə edib. Bunu heç vaxt inkar etmək mümkün deyildir. Çünki hələ indiyə ki-

tə görə də xalqın tələbi ilə Ulu Öndər hakimiyyətin sükanı arxasına keçdi. Həmin dövrdə Azərbaycanda həm siyasi, həm iqtisadi, həm də hərbi vəziyyət həddindən artıq ağır idi. Təbii ki, belə bir durumda ölkəni idarə etmək, demokratik prosesləri yeni tələblər

vin çiyində çox ağır bir yük idi. Amma Heydər Əliyev xalqa arxalanaraq bu yükü axıra qədər daşımağı bacardı, müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişafı və müdafiə qüdrətinin möhkəmlənməsi üçün çox böyük işlər görməyi bacardı. Bəlkə də bunu bizim düşmənlərimiz bu tezliklə həll edəcəyimizə inanmırdılar, amma Heydər Əliyevin çox güclü iradəsi və siyasi potensialı hesabına Azərbaycan get-gedə öz iqtisadi qüdrətini gücləndirməklə yanaşı daxildəki demokratik prosesləri də tənzimləməyi bacardı. Çox qısa müddətdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin göstərişi ilə ölkədə sağlam, demokratik bir mühit yaradıldı.

Sovet dönməndən qalmış və hələ də davam edən senzura müəyyən zaman kəsiyindən sonra aradan qaldırılmağa başladı. Təbii ki, bu prosesləri də birdən-birə həll etmək mümkün deyildi. Digər siyasi-iqtisadi və hərbi məsələlər kimi bu problemin də çözülməsinə zaman lazım idi. Gərək zamanın hər anından, hər dəqiqəsindən istifadə edəsən.

Bəli, ölkəmizdə də müəyyən zaman kəsiyindən sonra söz, mətbuat, fikir plüralizmi və düşüncə azadlığı sahəsində çox cəsarətli addımlar atıldı. Bu addımların atılması ilə uzun illər ölkəmizdə mövcud olan və dövlətimizin inkişafına maneçilik törədən köhnə təbliğat və ideoloji sistem yenisi ilə əvəzləndi. Məlum oldu ki, Azərbaycan cəmiyyəti

azad sözlə, fikir plüralizminə və düşüncə azadlığına çox böyük önəm verir. İnsanlar bu şəraitdən sonra özlərini daha rahat, daha sakit və daha normal hiss etməyə başladılar. Çünki onlar istənilən fikirlərini həm mətbuatda, həm cəmiyyətdə, həm də sosial şəbəkələrdə ifadə etmək hüququna malik oldular. Üstəlik də əgər Sovet dönməndə ölkəmizdə 10-15 qəzet çap edilirdisə, müstəqillik dövründən sonra, yəni söz və mətbuat azadlığı əldə ediləndən bir müddət keçməmiş məmləkətimizdə yüzlərlə qəzet işıq üzünə gördü, çoxlu sayda saytlar fəaliyyətə başladı, özəl kanallar yaradıldı və yeni televiziya kanalları istifadəyə verildi. Bütün bu çoxşaxəli informasiya şəbəkəsinin fəaliyyəti heç şübhəsiz Azərbaycanda demokratik mühitin və insan haqlarının qorunmasında əvəzsiz rol oynadı.

Çünki müstəqillik dövrümüzün ilk illərində ölkəmizə səfər edən Avropa İttifaqının və eləcə də digər qurumların nümayəndələri deyirdilər ki, Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığına şərait yaradılmışdır.

Amma elə ki onlar gəlib ölkəmizdə yeni yaradılmış mühiti, ab-havanı və demokratik prosesləri gördülər çoxları o fikirlərdən əl çəkildilər. Ancaq buna baxmayaraq, yenə qə-

rəzli Avropa nümayəndələri ölkəmiz haqqında şər-böhtan yaymaqda idi.

Əsas məsələ o idi ki, dünyanın və Avropanın əksər qurumları Azərbaycanda gedən demokratik prosesləri, o cümlədən söz, mətbuat, məlumat azadlığını alqışlayırdılar. Çünki onlar özləri də bilavasitə cəmiyyətin içində olurlar, insanlarla görüşür, onların hansı hisslər və duyğular keçirdiyinin şahidinə çevrilirdilər. Onlar gördülər ki, artıq Azərbaycan 90-cı illərin əvvəllərindəki ölkə deyil. Azərbaycanda 90-cı illərdən sonra siyasi-iqtisadi və demokratik cəhətdən daha da inkişaf etmiş, söz, mətbuat, düşüncə sərbəstliyi yaradılmış və demokratik sahədə yaşıl işıq yandırılmışdı.

Əlbəttə, bu gün ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığının mövcudluğu insanların öz fikirlərini və düşüncələrini daha sərbəst surətdə ifadə etməsinə unikal bir şərait yaradır. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycan vətəndaşı yeni düşüncə, fikir plüralizmi və məlumat azadlığı əldə etməklə özünü daha sərbəst, daha rahat və daha normal hiss edir. Çünki insan azad olanda yaşamağın nə olduğunu daha dərinləndirir.

EMİL FAİQOĞLU

mi heç bir siyasi şəxsiyyət, heç bir siyasi qüvvə tarixin təkərrürlərini nə irəli çəkə bilib, nə də geri.

Əlbəttə, azadlıq və müstəqillik üçün elə müstəqil də dövlət yaradılmalıdır. Ölkəmizdə SSRİ-nin tərkibində olarkən digər respublikalar kimi müstəqil dövlət olmayıb və yuxarıdan gələn bütün tapşırıqlar yerinə yetirilib. Amma 70 ildən sonra Azərbaycan yenidən öz müstəqilliyinə qovuşdu. Yəni ölkə demokratik prinsiplər və dünyəvi dəyərlər əsasında yenidən qurulmağa başladı. Bu proses də heç də

əsasında qurmaq və hüquqi dövlət yaratmaq elə də asan iş deyildi. Üstəlik də Azərbaycanın 20 faiz torpaqları erməni işğalı altındaydı. Bununla yanaşı, ölkəmizdə gedən siyasi-iqtisadi və hərbi inkişafa bir çox dövlətlər hər vasitə ilə maneçilik törətmək istəyirdilər. Onların məqsədi bundan ibarət idi ki, Azərbaycanın başı öz daxili məsələlərinə qarışsın, 20 faiz torpağını işğaldan azad edə bilməsin və iqtisadi çətinliklər burulğasında boğulsun. Bu dediyimiz bütün məsələlər dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

